

2 Clean Himachal:
प्रदूषण- नियन्त्रण-
मण्डलस्य कठोरता;
कम्पनीभ्यः दत्ताः निर्देशाः

**पाकिस्तानदेशः पीडितः
नास्ति, आक्रमणकारी
एव; एआईएमआईएम
प्रमुखः असदुद्दीन ओवैसी**

लोकसभासांसदः एआईएमआईएम-प्रमुखः
च असदुद्दीन ओवैसी आतङ्कवादस्य विषये
पाकिस्तानस्य कृतेः विषये प्रश्नं कृतवान्।
सः उक्तवान् यत् पाकिस्तानः पीडितः
नास्ति, आक्रमणकारी एव।
भारतीयसांसदानां सर्वदलीय-
प्रतिनिधिमण्डले रविवसरे बहरीनदेशस्य
उपप्रधानमन्त्री शेखखालिदबिन अब्दुल्लाह
अलखलीफा इत्यनेन सह मिलितवान्।
अस्मिन् प्रतिनिधिमण्डले ओवैसी अपि
समाविष्टः अस्ति। ओवैसी उक्तवान् यत्
अद्यत्वे सभायां वयं भारतस्य दृष्टिकोणं
प्रस्तुतवन्तः। वयं तान् वदामः यत्
बहुवर्षेभ्यः पाकिस्तान-सहाय्यं प्राप्य
प्रशिक्षिताः च आतङ्कवादिनः भारते
आतङ्क-आक्रमणानि कुर्वन्ति, अनेके जनाः
अपि स्वप्राणान् त्यक्तवन्तः। वयं तेभ्यः
सर्वाणि दत्तांशं दत्तवन्तः। ओवैसी इत्यनेन
उक्तं यत् मुम्बई-विस्फोटः भवेत्, रेल-
विस्फोटः वा, जम्मू-कश्मीर-
विधानसभायाः सम्मुखे आत्मघाती
आक्रमणं वा, पुलवामा-आक्रमणं,
पठानकोट-आक्रमणं वा...वयं २०२३
तमस्य वर्षस्य दिसम्बरमासे
संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य सुरक्षापरिषदे जापयामः
यत् भवद्भिः टीआरएफ-प्रतिबन्धः
कर्तव्यः, भारते एतत् किमपि दुष्कृतं कर्तुं
शक्नोति। ओवैसी इत्यनेन उक्तं यत्
पाकिस्तानस्य संलग्नता एतत् तथ्यमपि
सिद्धं भवति यत् पहलगामनगरे
आतङ्कवादीनां आक्रमणानन्तरं
टीआरएफ-सङ्गठनेन द्विवारं तत्
स्वीकृतम्।

**विमल नेगी प्रकरणे सीबीआई
अन्वेषणस्य विरुद्धं सर्वकारः
याचिकां न करिष्यति**

हिमसंस्कृतवार्ताः। मुख्यमन्त्री
सुखविन्दरसिंह सुखः स्पष्टीकृतवान् यत्
राज्यसर्वकारः हिमाचल उच्चन्यायालयस्य
आदेशं स्वीकृत्य विमलनेगीप्रकरणस्य
अन्वेषणं शिमलापुलिसतः सीबीआई इत्यस्मै
समर्पयति, अस्य आदेशस्य विरुद्धं कोऽपि
अन्वेषणं न क्रियते।

3 "संस्कृतभाषायाः
संवर्द्धनाय श्रीगुरुमाराय-
विश्वविद्यालयस्य
अभिनवः प्रयासः"

**अस्मिन् शैक्षणिकवर्षे भारते प्रायः पञ्चदश वैदेशीयाः विश्वविद्यालयाः
स्वपरिसरं स्थापयिष्यन्ति - केन्द्रीयशिक्षामन्त्री धर्मेन्द्रप्रधानः**

हिमसंस्कृतवार्ताः - केन्द्रीयशिक्षामन्त्रिणा
धर्मेन्द्रप्रधानेन उक्तं यत् अस्मिन्
शैक्षणिकवर्षे भारते प्रायः पञ्चदश
वैदेशीयाः विश्वविद्यालयाः स्वपरिसरं
स्थापयिष्यन्ति। सः अवदत्, अस्मिन्
विषये प्रशासनेन विदेशीयविश्वविद्यालयानाम् अनुमतिः

**सर्वोच्चन्यायालये भविष्यति
त्रयाणां न्यायाधीशानां नियुक्तिः**

हिमसंस्कृतवार्ताः। सर्वोच्चन्यायालयस्य
मुख्यन्यायाधीशस्य बी.आर.गवै इत्यस्य
अध्यक्षतायां आयोजितायां कालेजियम्
इत्यस्य सभायां सर्वोच्चन्यायालये
नियुक्त्यर्थं त्रयः नूतनाः न्यायाधीशाः
अनुशंसिताः सन्ति। एतेषु गुवाहाटी
उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशः
विजयविष्णोई, कर्नाटक
उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशः
एन.वी.अञ्जुरिया, बम्बई उच्चन्यायालयस्य
न्यायाधीशः ए.एस.चन्द्रकरः च सन्ति।
सर्वोच्चन्यायालयस्य कालेजियम् इत्यनेन
स्वस्य अनुशंसाया एतेषां त्रयाणां नामानां
अनुशंसा केन्द्रसर्वकाराय प्रेषिता अस्ति।

4 संस्कृतभारत्याः पश्चिमक्षेत्रस्य
प्रशिक्षणवर्गस्य
भव्यसमापनसमारोहः
आयोजितः

प्रदत्ता अस्ति। प्राप्तवार्तानुसारं नवदेहल्यां
यूनाइटेड किङ्डम-देशस्य लिवरपूल-
विश्वविद्यालये आशयपत्र-हस्तांतरण
समारोहं सम्बोधयन् श्रीप्रधानेन एतत्
प्रकाशितम्। सः एतां सहभगिताम् एकां
प्रतीकात्मकरूपेण वर्णितवान् तथा च
वैश्विक उच्चशिक्षायां भारतस्य
विश्वसनीयसहभागित्विद्वयस्य भावं
वर्णितवान्। वार्ताहरान् सम्बोधयन् मन्त्री
अवदत् यत् लिवरपूलविश्वविद्यालयः
आगामिवर्षात् आरभ्य कार्यं करिष्यति। सः
सूचितवान् यत् आस्ट्रेलियादेशस्य द्वयोः
विश्वविद्यालयोः गुजरातनगरे शैक्षणिकसत्रं
प्रारम्भ्यम् अस्ति।

सर्वोच्चन्यायालये न्यायाधीशानां केषाञ्चन
रिक्तस्थानानां कारणेन एषा अनुशंसा कृता
अस्ति। राजस्थान उच्चन्यायालयस्य
पूर्वन्यायाधीशस्य वर्तमानकाले च
गुवाहाटी उच्चन्यायालयस्य
मुख्यन्यायाधीशस्य विजयविष्णोई इत्यस्य
नाम सर्वोच्चन्यायालये प्रेषितम् इति सूचना
यथा एव बहिः आगता, तथैव सम्पूर्णं
राजस्थाने विशेषतः न्यायिकनगरे जोधपुरे
आनन्दस्य प्रवाहः प्रवहति।

**प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी गुजरातस्य भुज-दाहोद-नगरयोः विभिन्नानां
विकासात्मक-परियोजनानाम् उद्घाटनम् आधारशिला-स्थापनं च अकरोत्**

हिमसंस्कृतवार्ताः - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी
गुजरातस्य द्विदिवसीय
यात्रावधौ भुज-नगरे
चतुःशताधिक
कोटिरूप्यकाणां मूल्यस्य
त्रयस्त्रिंशत् परियोजनानां
आधारशिलाम् अस्थापयत्।
चत्वारि अरब भारतीयाः
एकीभूताः सन्ति,
विकसितभारतस्य निर्माणे
अथक-कार्यं कुर्वन्ति।
आत्मनिर्भरतायाः उपरि बलं
प्रमुख-क्षेत्राणि सन्ति।

प्रधानमन्त्री भुजनगरे भारतं विकसितराष्ट्रं कर्तुं
भयमार्गप्रदर्शनमपि कृतवान् यत्किमपि आवश्यकं तत्
। अवधेयं वर्तते यत् सर्वं, देशेव निर्मितं भवेत् इति
सिन्दुराभियानानन्तरं आवश्यकम् अस्ति।
प्रधानमन्त्रिणः मोदिनः - गुजरातस्य दाहोद नगरे प्रायः
सीमावर्ति क्षेत्रस्य एषा प्रथमा चतुर्विंशति-सहस्र-
यात्रा अस्ति। कोटिरूप्यकाणां
प्राप्तवार्तानुसारम् आरब्धाभिः बहुविधविकासपरियोजनानां
परियोजनाभिः कच्छ- आधारशिलास्थापनं उद्घाटनं
जामनगर, अमरेली, जूनागढ, च कृत्वा श्रीमोदिना इदं
गिर, सोमनाथ, अहमदाबाद, उत्कम्। आन्तरिकनिर्माणस्य
तापी महिसागर चेति क्षेत्राणि वृद्धिं उद्भूय सः उक्तवान् यत्
लाभान्विताः भविष्यन्ति। निर्मिताः
प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी रेलमार्गघटकाः अधुना
उक्तवान् यत् एक दशमलव इङ्ग्लैण्ड, फ्रान्स्, मेक्सिको,
चत्वारि अरब भारतीयाः जर्मनी इत्यादिषु देशेषु
एकीभूताः सन्ति, निर्यातिताः भवन्ति। सः
सूक्ष्म लघु-मध्यमोद्यम - संस्थायां, यूनां च प्रशंसाम्
विकसितभारतस्य निर्माणे कुर्वन्ति। संस्थायां, यूनां च प्रशंसाम्
आत्मनिर्भरतायाः उपरि बलं अकरोत् यत् ते वृद्धिं अग्रे
प्रमुख-क्षेत्राणि सन्ति। प्रदत्ता श्रीमोदिना उक्तं यत् सारयन्ति।

सुभाषितम्

**आचारं कुलमाख्याति,
वपुराख्याति भोजनम्।
वचनं श्रुतिमाख्याति
स्नेहमाख्याति लोचनम्।।**

भावार्थः- व्यक्ति के आचरण से उसके
कुल का पता चल जाता है शरीर
देखकर भोजन का पता चलता है
और मनुष्य की वाणी से उसकी
योग्यता ज्ञान होता है और दृष्टि से प्रेम
की परीक्षा होती है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

**To get the latest
h|msanskrit|tvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp**

**सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति**

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

**प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना
स्वकीयस्य कार्यकालस्य
एकादश वर्षाणि पूरितानि
सहैव स्थिरशासन-विकासयोः
युगस्य आरम्भोपि कृतः**

हिमसंस्कृतवार्ताः - गतदिवसे
प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः कार्यभारस्य
एकादशवर्षाणि पूरितानि। चतुर्दशोत्तर
द्विसहस्रतमे वर्षे अस्मिन्नेव दिने
श्रीमोदिना भारतस्य प्रधानमन्त्रीत्वेन
शपथग्रहणं कृतवान् आसीत्। एतेन
देशस्य आधुनिकराजनैतिक इतिहासस्य
एकं महत्वपूर्णं परिवर्तनम् अभवत्, यतः
एतेन भारते गठबन्धनस्य राजनीतेः
त्रिशत् वर्षाणां युगस्य समाप्तिः अभवत्।
यत्र जनाः भाजपादलाय स्पष्टं निर्णायकं
च जनादेशं प्रदत्तवन्तः। भारतीयानां
ऐतिहासिकं जनादेशं संप्राप्य नरेन्द्रमोदी
भारतस्य चतुर्दशतमः प्रधानमन्त्रीरूपेण
शपथं गृहीतवान्। अस्मिन्नेव दिने
चतुर्दशोत्तर द्विसहस्रतमे वर्षे मईमासस्य
षड् विंशतिः दिनाङ्के सायं
राष्ट्रपतिभवनस्य प्राङ्गणे इतिहासे
नूतनाध्यायस्य लेखनम् जातम्।

Clean Himachal: प्रदूषण- नियन्त्रण- मण्डलस्य कठोरता; कम्पनीभ्यः दत्ताः निर्देशाः उपभोक्तृभ्यः दत्तं प्लास्टिकं कम्पनीभ्यः पुनः क्रेतव्यं भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:-शिमला। हिमाचलप्रदेशे कम्पन्यः प्लास्टिके निक्षिप्य यावत् टनमात्रायाम् उत्पादान् प्रेषयिष्यन्ति तावद् टनमात्रायां प्लास्टिकं पुनः क्रेतव्यं भविष्यति। विक्रयणस्य अनन्तरं एतस्य प्लास्टिकस्य अपशिष्टस्य संग्रहणं वैज्ञानिकरूपेण अपि तस्य नाशः अपि कम्पन्याः दायित्वं भविष्यति। इदं प्लास्टिकं सीमेण्टकम्पनीषु निष्कासितम् अस्ति, यस्मात् निर्माणकम्पनीभ्यः ईपीआर अर्थात् विस्तारितं उत्पादकदायित्वं प्राप्त्यति। राज्ये प्रदूषणनियन्त्रणमण्डलेन एतेषां निर्माणकम्पनीनां पाशं कठिनं कर्तुं आरब्धम् अस्ति। सूत्रानुसारं एतेषां कम्पनीनां प्रतिनिधयः शिमलानगरं आहूताः, यत्र प्रदूषणमण्डलस्य अधिकारिणः तैः सह समागमं कृतवन्तः, अस्मिन् सत्रे तेभ्यः महत्वपूर्णाः निर्देशाः अपि दत्ताः।

कुरकुरे, चिप्स, टॉफी, चॉकलेट इत्यादयः प्लास्टिकस्य अपशिष्टस्य अधः आगच्छन्ति। एतानि रोधयितुं न शक्यन्ते, अतः अधुना निर्णयः कृतः यत् या कम्पनी अधिकं प्लास्टिकापशिष्टानाम् उत्पादनं करोति तस्याः एव परिमाणं वैज्ञानिकरीत्या नष्टं कर्तव्यं भविष्यति यस्य विशेषं श्रेयः तस्मै दास्यते। हिमाचलप्रदेशे अपि एतत् कार्यान्वितं भवति अधुना एतस्य विषये कम्पनीभ्यः निर्देशाः निर्गताः सन्ति। प्रदूषणनियन्त्रणमण्डलस्य सदस्यसचिवः

अनिलजोशी इत्यनेन अस्याः महत्त्वपूर्णसमागमस्य अध्यक्षता कृता, सः कम्पनीनां प्रतिनिधिभिः सह अस्य विषये विस्तरेण चर्चां कृतवान्। सः विभिन्नानां निर्माणकम्पनीनां प्रतिनिधिः पृष्ठवान् यत् ते हिमाचलप्रदेशे कियत् व्यापारं कुर्वन्ति इति। अपि च, अत्र कस्य कम्पन्याः कियत् उत्पादं विक्रीयते, एतावता विक्रीतानाम् उत्पादानाम् प्लास्टिक-अपशिष्टेन किं कुर्वन्ति च।

सम्प्रति नगरीयसंस्थाः वा पंचायताः अपशिष्टाणां संग्रहणं कुर्वन्ति

एतावता राज्ये ये नगरीयसंस्थाः अथवा पंचायताः अवकरं संग्रहयन्ति तेषां प्रतिदानरूपेण किमपि धनं न प्राप्यते, परन्तु भविष्ये एताः संस्थाः एतादृशानां प्लास्टिकापशिष्टाणां संग्रहणार्थं कम्पनीभ्यः धनं प्राप्तुं आरभन्ते। एतेन तेषां प्रोत्साहनं भविष्यति, ते च एतत् कार्यं सम्यक् करिष्यन्ति। यतः सम्प्रति केवलं पंचायताः अथवा नगरपालिकासंस्थानां संस्थाः एव एतादृशं प्लास्टिकापशिष्टाणां संग्रहणं कर्तुं प्रभाविणः सन्ति, एतदतिरिक्तम् अन्यः तृतीया संस्था नास्ति।

एषा सर्वकारस्य योजना-

भविष्ये कम्पन्यः प्लास्टिकापशिष्टाणां संग्रहणं करणीयाः नगरीयसंस्थाभिः वा पंचायतैः सह सहमतिं करिष्यन्ति, एतस्य अपशिष्टस्य संग्रहणस्य विनियमरूपेण तेभ्यः धनं दास्यन्ति। एतद् प्लास्टिक-अपशिष्टं वैज्ञानिक-विनाशाय सीमेण्ट-कम्पनीभ्यः दीयते, प्रतिफलरूपेण च कम्पनीभ्यः अस्य श्रेयः प्राप्यते। इदं ऋणं कार्बनरूपेण उपलभ्यते। भविष्ये विक्रीतस्य उत्पादस्य समानं प्लास्टिकापशिष्टाणां संग्रहणं, नाशं च एतेषां कम्पनीनां दायित्वं भविष्यति। यदि एतत् न भवति तर्हि एतेषां कम्पनीनां विरुद्धं कार्यविधिः कर्तुं शक्यते।

यासां कम्पनीनां औषधस्य प्रतिरूपाणि विफलानि भवन्ति ताः हिमाचलप्रदेशात् बहिः भविष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

औषधस्य प्रतिरूपाणां निरन्तरं विफलतायाः कारणात् अधुना स्वास्थ्यविभागः राज्यात् कम्पनीनां निष्कासनस्य सज्जतां कुर्वन् अस्ति। विभागेन तृतीयं सूचनापत्रं काभ्यः कम्पनीभ्यः प्रेषितम्। औषध-उद्योगानाम्, प्रयोगशालायां च निरीक्षणं दशदिनेषु भविष्यति। अस्मिन् काले कम्पनीभ्यः औषधानां गुणवत्तां निर्वाहयितुम् निर्देशाः प्रदत्ताः भविष्यन्ति। सोलन- चिकित्सालये आश्चर्यजनक-निरीक्षणस्य समये पत्रकारैः सह अनौपचारिकवार्तालापे स्वास्थ्यमन्त्री कर्णलः डॉ. धनीराम-शण्डिलः अवदत् यत् राज्ये स्थापिताः बहवः कम्पन्यः गुणवत्तायाः पालनं न कुर्वन्ति। अस्माद् कारणात् प्रतिरूपाणि निरन्तरं विफलानि भवन्ति। अनेकानां कम्पनीनां प्रतिरूपाणि

त्रिवारम् अधिकं विफलानि अभवन्। निरीक्षणकाले यदि किमपि न्यूनता दृश्यते तर्हि तत्क्षणमेव तस्य संशोधनार्थं निर्देशाः दीयन्ते। सः अवदत् यत् राज्यस्य स्थितिः एतादृशी अस्ति यत् कम्पनीनां हृदयं, मधुमेहः, वृक्कः, प्रतिजीवानि इत्यादीनां महत्त्वपूर्णष्वधानां प्रतिरूपाणि अपि विफलानि भवन्ति। एतेन कम्पनीषु प्रश्नाः उत्पद्यन्ते। याः कम्पन्यः जनानां स्वास्थ्येन सह क्रीडन्ति ताभिः स्वयमेव राज्यं त्यक्तव्यम् इति सः अवदत्।

क्रस्ना कम्पनीं प्रति सूचनापत्रं प्रेषितम्
क्रस्ना इत्यस्य कार्यशैल्याः स्वास्थ्यमन्त्री अपि प्रसन्नः नास्ति। एतादृशे सति कम्पनीं प्रति सूचनापत्रं प्रेषितम् अस्ति। कम्पन्याः निविदा निरस्ता भविष्यति वा न वा इति आगामिदिनेषु ज्ञास्यते। अधुना राज्यस्य

HP NEWS- राज्ये जूनमासस्य प्रथमदिनात् ५०० एमएलपर्यन्तं प्लास्टिकजलस्य कूपीनां प्रतिबन्धः

हिमसंस्कृतवार्ता:शिमला।

मुख्यसचिवः प्रबोधसक्सेना इत्यस्य अध्यक्षतायां शिमलायां एका समीक्षासभा कृता यत् 01 जून 2025 तः सर्वेषु सर्वकारीयकार्येषु होटलेषु च 500 मिलीलीटरपर्यन्तं लघुजलस्य कूपीनाम् उपयोगे प्रतिबन्धस्य विषये हिमाचलप्रदेश जीव- अनाशित अपशिष्ट (नियन्त्रण) अधिनियम, 1995 एवं हिमाचलप्रदेश जीव अनाशित अपशिष्ट नियन्त्रण संशोधन अधिनियम, 2023 इत्यस्य धारा-2 इत्यस्य अन्तर्गतं प्लास्टिकेन पर्यावरणस्य हानिविषये एषः निर्णयः कृतः। अस्य महत्त्वपूर्णस्य पदस्य अन्तर्गतं जूनमासस्य प्रथमदिनात् आरभ्य सर्वकारस्य सर्वकारीयविभागैः, बोर्डैः, निगमैः, अन्यैः संस्थानैः च आयोजितेषु सर्वासु सभासु, सम्मेलनेषु, कार्यक्रमेषु तथा च हिमाचल-पर्यटनविकासनियमस्य होटेलेषु, निजीहोटेलेषु च Polyethylene Terephthalate (PET) युक्तेषु 500 ml पर्यन्तं जलस्य कूपीषु पूर्णप्रतिबन्धः भविष्यति। सः सर्वेभ्यः सम्बन्धितविभागेभ्यः अस्मिन् दिशि कृतानां पदानां विषये विस्तृतां सूचनां प्राप्तवान् तथा च पर्यावरणसंरक्षणं प्रति सर्वकारेण कृतस्य अस्य महत्त्वपूर्णस्य पदस्य सख्यं अनुपालनं सुनिश्चित्य निर्देशान् अपि दत्तवान्। सः सर्वेभ्यः सम्बन्धितविभागेभ्यः अपि निर्देशं दत्तवान् यत् ते अस्मिन् विषये व्यापकं जनजागरूकतां सृजन्तु, येन जनाः पर्यावरणसौहृदविकल्पाणां विषये सूचिताः भवेयुः। तदनन्तरं मुख्यसचिवः प्रबोध सक्सेना इत्यस्य अध्यक्षतायां राज्ये सार्वजनिकनिजीपरिवहनेषु

यात्रीवाहनेषु च अवकरकोषस्य अनिवार्यरूपेण उपस्थितेः विषये सभा कृता। राज्ये प्लास्टिकापशिष्टप्रबन्धनाय पर्यावरणसंरक्षणाय च राज्यसर्वकारेण सर्वेषु प्रकारेषु पर्यटनवाहनेषु, सार्वजनिकनिजीपरिवहनेषु, टैक्सीसेवासु च अवकरकोषं स्थापयितुं अनिवार्यं कृतम् अस्ति। अस्मिन् विषये हिमाचलमार्गपरिवहननियमस्य अधिकारिणः सर्वेषु सर्वकारीयबसेषु अवकरकोषाः स्थापिताः इति सूचितवन्तः। बसस्थानकेषु कार्यशालासु च बसयानानां स्वच्छताकाले प्लास्टिकापशिष्टाणां संग्रहणार्थं निर्देशाः अपि निर्गताः सन्ति। एतदतिरिक्तं एचआरटीसी भोजनालयेषु प्लास्टिकापशिष्टाणां संग्रहणार्थमपि आवश्यकानि पदानि स्वीकृतानि सन्ति। सः परिवहनविभागस्य अधिकारिभ्यः अपि निर्देशं दत्तवान् यत् ते राज्यम् आगच्छतां पर्यटनवाहनैः सहितं निजीपरिवहनं, टैक्सीषु च अवकरकोषाणां विषये निर्गतानां मार्गदर्शिकाणां दृढरूपेण अनुपालनं सुनिश्चितं कुर्वन्तु। मुख्यसचिवः परिवहनं, ग्रामीणविकासं, नगरविकासविभागं च टैक्सीस्थानकेषु अपि च नगरीयग्रामीणक्षेत्रेषु प्लास्टिकापशिष्टाणां संग्रहणं प्रति आवश्यकपदं स्वीकुर्वन्तु इति अवदत् येन निर्धारितलक्ष्याणि प्राप्तुं शक्यन्ते। मुख्यसचिवः पर्यावरण-विज्ञान-प्रौद्योगिकी-जलवायुपरिवर्तनविभागेन आयोजितायाः सभायाः अपि अध्यक्षतां कृतवान् यत्र विस्तारित-उत्पादक-दायित्वस्य (ईआरपी) कार्यान्वयनस्य वर्तमान-स्थितेः विविधपक्षेषु च चर्चा कृता अस्मिन् विषये सम्बन्धितविभागाधिकारिभ्यः आवश्यकमार्गदर्शिकाः अपि निर्गताः। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः पर्यावरणसंरक्षणाय प्रतिबद्धः अस्ति, अस्मिन् दिशि ठोसपदं क्रियन्ते। सः अवदत् यत् विस्तारिते उत्पादकदायित्वस्य (ईआरपी) सफलकार्यान्वयनेन राज्ये प्लास्टिककचराणां प्रबन्धनं सुदृढं भविष्यति, पर्यावरणस्य रक्षणे चापि सहायकं सिद्धं भविष्यति।

चिकित्सालयेषु कर्मचारिणः सज्जाः भविष्यन्ति इति स्वास्थ्यमन्त्री अवदत्। प्रयोगशालायां कर्मचारिणः नियुक्ताः, नियोजिताः च भविष्यन्ति।

न प्रमादः सहते

अधुना सम्पूर्णं राज्ये कोरोना विषये कोऽपि शिथिलता न सहते। स्वास्थ्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्ये कोरोना विषये सचेतना कृता अस्ति। अस्य विषये विभागीयसभाः आहूताः सन्ति। यथा गतवारं कोरोना-रोगेण बहवः जनाः प्राणान् त्यक्तवन्तः। अस्याः स्थितिः निबद्धं वयं पूर्वमेव सज्जतां कर्तुं प्रार्थिताः स्मः।

"संस्कृतभाषायाः संवर्द्धनाय श्रीगुरुरामराय- विश्वविद्यालयस्य अभिनवः प्रयासः"

हिमसंस्कृतवार्ता:- आचार्यः धीरज मैठाणी,देहरादूनम्।

श्रीगुरुरामरायविश्वविद्यालयेन स्वीयेषु सर्वेषु विद्यालयेषु विभागेषु च संस्कृतभाषायामपि नामपट्टिकाः लेखितव्याः इत्ययं महत्त्वपूर्णः निर्णयः कृतः। नामपट्टिकायां विभागस्य नाम संस्कृतभाषया प्रथमत्वेन, ततो हिन्दीभाषया, अनन्तरं च आङ्ग्लभाषया लेखिष्यन्ते। संस्कृतभाषायाः प्रचारप्रसाराय अयं विश्वविद्यालयः सविशेषं पादं प्रसारितवान्। अस्य कार्यस्य संपादनाय उत्तराखण्डस्य संस्कृतशिक्षाविभागः अपि विश्वविद्यालयाय साहाय्यं करिष्यति।

श्रीगुरुरामराय- दरबारसाहिबस्य नाम 'श्रीगुरुरामराय- दरबारसाहिबः, झण्डासाहिबः, देहरादूनम्' इति रूपेण संस्कृतायां लिखितं भविष्यति। 'महन्तइन्दिरेश- चिकित्सालयः, चिकित्सा- अनुसंधानकेन्द्रम्, देहरादूनम्' इत्ययं नाम महन्त इन्दिरेश चिकित्सालयस्य अपि संस्कृतेन दर्शितं भविष्यति। शनिवासरे दीपककुमारगैरोला, सचिवः संस्कृतशिक्षा, जनगणना, कार्यक्रमक्रियान्वयनञ्च

उत्तराखण्डशासनतः आगत्य श्रीदरबार-साहिबे मस्तकं नतवान्। तेन श्रीगुरुरामराय- विश्वविद्यालयस्य अध्यक्षः महन्त- देवेन्द्रदासजीमहाराजेन सह मेलनं कृत्वा तेषामाशीर्वादं प्राप्तवान्। उभयोः मध्ये विविधेषु विषयेषु महत्त्वपूर्णाः चर्चाः

अपि अभवन्। दीपककुमारगैरोलेन “मेरी योजना” इति उत्तराखण्डशासनस्य प्रकाशितान् ग्रन्थान् श्रीमहाराजाय समर्पितवान् यैः माध्यमेन सर्वकारस्य योजनाः विश्वविद्यालयं दरबारासाहिबं च इत्येतयोः द्वारा प्रचारिताः भविष्यन्ति। विश्वविद्यालये संस्कृतविभागास्य विद्वज्जनैः सह समन्वयं कृत्वा अयं कार्यः निष्पाद्यते। संस्कृतम् एव देववाणी अस्ति, या सर्वेषां भाषाणां जननी इति स्वीक्रियते। चर्चायाः समये निर्णयः जातः यत् विश्वविद्यालयस्य अन्तर्गतं गच्छत्सु सर्वेषु शिक्षणसंस्थायामपि संस्कृतभाषायामेव नामपट्टिकाः स्थापयिष्यन्ति। महन्तइन्दिरेश- चिकित्सालयस्य नाम्ना सह तदीय विभागानां, चिकित्सकानां नामानि संस्कृतेन लिखितानि द्रक्ष्यन्ते। अस्मिन् अनुवादकार्ये उत्तराखण्ड-संस्कृत- अकादमी अपि साहाय्यं करिष्यति। उत्तराखण्ड-संस्कृतविश्वविद्यालयः, संस्कृत-अकादमी, श्रीगुरुरामरायविश्वविद्यालयः च इत्येषां मध्ये एम. ओ. यू. (MOU) इत्यस्य प्रक्रियाः आरभ्यन्ते द्वैः तृतीयराजभाषायाः विकासः, संरक्षणं, प्रचारः च सह सहानुसन्धानस्य अपि संवर्द्धनं भविष्यति। उत्तरभारतस्य सुप्रसिद्धः महन्तइन्दिरेश-चिकित्सालयः अद्य आधुनिकचिकित्सायाः

केन्द्रं भवति, किन्तु अधुना तत्र मन्त्रचिकित्साकेन्द्रस्य अपि स्थापना भविष्यति। ये रोगिणः असाध्यरोगैः पीडिताः, जीवनस्य अन्तिमसीमायां स्थिताः सन्ति, तेषां कृते वैदिकमन्त्रैः उपचारः करिष्यते यैः तेषां आयुः वृद्धिं गमिष्यति। श्रीगुरुमाराय-संस्कृतविद्यालयस्य विद्वज्जनाः अत्र विशिष्टं योगदानं दास्यन्ति। येषां मन्त्राणामुच्चारणं शुद्धं सुस्पष्टं च अस्ति, ते विद्वांसः महामृत्युञ्जयमन्त्रं, दुर्गरिक्षाकवचम-इत्यादीनां पाठं करिष्यन्ति। अस्य उपयोगः रोगिणां मानसिकशान्त्यै, रोगपरिहाराय च करिष्यते।

मन्त्रचिकित्सायाः प्रभावः अनेकेषां असाध्यरोगेषु रोगिणां चित्तशान्तिप्रदाने, उपचारे च दृष्टः अस्ति। दीपककुमारगैरोलेन उक्तं यत् श्रीगुरुमाराय-दरबारसाहिबः प्राचीननवीनशिक्षायाः केन्द्ररूपेण सदा अग्रणीः आसीत्। तेन एवम् उक्तं यत् महन्तदेवेन्द्रदासजीमहाराजः यत्र एकस्मिन् पृष्ठे शिक्षा-चिकित्साक्षेत्रयोः क्रान्तिकार्यं कुर्वन्ति, तत्रैव संस्कृतभाषायाः उन्नयन-संवर्धनाय च निरन्तरं यत्नशीलाः सन्ति। तेन स्मारितं यत्- संवत्सरे 1931 तमे वर्षे, प्रथमं श्रीगुरुमाराय-दरबारसाहिबे संस्कृत-महविद्यालयस्य एव स्थापना अभवत्। अद्य तु अयं संस्था शिक्षा-चिकित्सा-सामाजिक-उन्नयन-लोकसंस्कृतिः-संस्कृतविकासः इत्येतेषु सर्वेषु क्षेत्रेषु अग्रगण्यं कार्यं कुर्वन् देशे विदेशे च कीर्तिं प्राप्नोति।

श्रीमहाराजेन अयम् अपि प्रतिज्ञातं यत्- विश्वविद्यालयस्य अन्तर्गतं विद्यालयैः “मेरी योजना” पुस्तिकानां माध्यमेन योजनायां प्रचारप्रसाराय उत्तराखण्डशासनस्य कार्यक्रम-क्रियान्वयनविभागस्य सहयोगं दास्यते।

यदा संस्कृताचरणं तदा संस्कृतवातावरणं भविष्यति -- डॉ. धनञ्जयकुमार आचार्यः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शशिकान्तः , गाजियाबादः , उत्तरप्रदेशः।

उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानेन सञ्चालितायाः
ऑनलाइन- संस्कृतभाषाशिक्षणकक्षायाः
अन्तर्गतं प्रेरणासत्रायोजनक्रमे सत्रस्य
आरम्भः लौकिकमङ्गलाचरणं डॉ.
निवेदिताद्वारा सञ्चालम् ।संस्थानगीतिका
समवेतमहोदयया, स्वागतगीतं लक्ष्म्या
संस्थानस्य प्रशिक्षक गणेश
द्विवेदिमहोदयेन च अतिथीनां
परिचयपुरस्सरं समेषां स्वागतं कृतम्।
प्रशिक्षुषु हषिकेशः,समुद्धि गुप्ता, पञ्चा
अग्रवालः, गौरी एवं अन्ये च अनुभवकथनं
गोष्ठानि च प्रस्तुतवन्तः। प्रशिक्षकः
शशिकान्तः

कार्यक्रममस्यरूपरेखां एवं संयोजनं
कृतवान्। प्रेरणासत्रस्य वक्ता डॉ.
धनञ्जयकुमार आचार्यः स्व-उद्बोधने
संस्कृतभाषायाः महत्त्वविषये उक्तवान् यत्
यत्र गच्छामः संस्कृते वदामः तत्र चेत्
तदेव संस्कृतप्रचारः प्रसारः च भविष्यति।
एवं च तदेव संस्कृतयुगम् आगमिष्यति।
*वेशेन वपुषा वाचा.....*पञ्चवकारयुक्तं
श्लोकं श्रावयन् महोदयेन उक्तं यत् यदा
संस्कृताचरणं तदा संस्कृतवातावरणं
भविष्यति यदि ययं अस्माकं जीवने लघु
लघु वाक्यानां प्रयोगं संस्कृतेन कुर्मः चेत्
समाजोऽयम् अस्माकं व्यवहारेण प्रेरितः

भविष्यति । संस्कृतं वक्तुं समर्थाः जनाः सन्ति इतीयं भावानां सम्प्रोषिता भविष्यति । प्राचीनकाले वेदाः, पुराणानि, उपनिषदः इत्यादयः संस्कृतभाषायाम् आसन् । अस्मिन् काले ग्रन्थाः एव न संस्कृतभाषायाम् आसन् अपितु लोकभाषा अपि संस्कृतम् एव आसीत् । भाषा भावानां विचाराणां च प्रकटीकरणाय भवति । सर्वे संस्कृतस्य विषये चिन्तनं कुर्वन्तु एवम् संस्कृतस्य प्रचारं प्रसारं कुर्वन्तु इति । प्रशिक्षकः विनोदकुमार त्रिपाठी अतिथिभ्यः कृतज्ञतां प्रकटितवान् । पंकजशर्मा महोदयः सम्पूर्णरूपेण तकनीकसहायतां कृतवान् । सत्रस्य सुव्यवस्थितसञ्चालनं प्रशिक्षकः शशिकान्तमहोदयः कृतवान् । अन्ते प्रशिक्षकः विनोदकुमार त्रिपाठी सर्वेषां कृते सर्वाः सूचनाः दत्तवान् । कार्यक्रमे उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानस्य निदेशकः विनयश्रीवास्तवः प्रशासनिकपदाधिकारी जगदानन्द झा, दिनेशमिश्रश्च योजनाप्रमुखः भागवानसिंहचौहानः, प्रशिक्षणप्रमुखः सुधिरकुमारमिश्र, समन्वयकः धीरजमेठाणी, दिव्यरञ्जनः, राधाशर्मा इत्यादिभिः सह । सर्वप्रशिक्षकगणः उपास्थितः आसीत् ।

हिमसंस्कृतवार्ता: ,
डॉ.विदुषी अग्रवाल:, उ.प्र.

हास्यकणिका

स्वामी-सेवकयो

मध्ये वार्तालापम्

- स्वामी- भवतः विवाहः अभवत् किम्?
- सेवकः- आम्, एकया युवत्या सह।
- स्वामी- विवाहः तु युवत्या सह एव भवति खलु।
- सेवकः- न, मम भागिन्याः विवाहः तु एकेन पुरुषेण सह अभवत्।

एकस्य पत्योः कथा - ओपरेशन सिंधूरः

- एतादृशीनां अन्तर्राष्ट्रीयसमस्यानां समाधानं सुलभतया न भवति। बहुवर्षेभ्यः पूर्वं अहमपि ऑपरेशन सिन्दूरं कृतवान्, अद्यापि आक्रमणानां सम्मुखीभवन् अस्मि।
- कतिवारं युद्धविरामः अपि अभवत्, असंख्ये संधयः अपि कृताः, परन्तु आक्रमणानि अद्यापि सर्वदा निरन्तरं भवन्ति.....

- मनुष्यं सदैवः प्रसन्नः भवेत्।
कारणम् - "ऐश्याः /
हस्तिघोषालताफलस्य" (टिंडा)
समानं मुखं निर्मित्वा समाधानं न
लब्धम्।

हास्य-प्रश्नार्थक-कणिका

- यदि रुद्रन् अश्रवः पतन्ति, तर्हि हसन् दन्ताः किमर्थं न पतन्ति ?

- *यदि कोऽपि अवदत् यत् "भवान् सम्यक् न दृश्यते", तर्हि तान् वदतु, " यदि अहं सम्यक् न दृश्ये, तर्हि भवान् स्वस्य नेत्रे निमोल्य मां पा पश्यतु"
- यदि कोऽपि अवदत् यत् "भवान् किमपि न कर्तुं शक्नोति", तर्हि " तया सह क्लेशं कृत्वा दर्शयतु भवान् क्लेशं सम्यक् रूपेण कर्तुं शक्नोति"
- यदि पंडितः वदति, भवतः भाग्ये बहु धनम् अस्ति, तर्हि तम पंडितं पृच्छतु "भाग्ये यद् धनम् अस्ति, वित्तकाषे कथम् आगमिष्यति ?"

- अधिकः सहिष्णु मास्तु, कारणम् - यदि अधिकः सहिष्णु भविष्यति, तर्हि जनाः भवतः सहिष्णोः मुरब्बा निर्माय ग्रहणं करिष्यन्ति

संस्कृतभारत्याः पश्चिमक्षेत्रस्य प्रशिक्षणवर्गस्य भव्यसमापनसमारोहः आयोजितः

हिमसंस्कृतवार्ता: - जगदीश डाभी जूनागढ़ संस्कृतभारत्याः पश्चिमक्षेत्रेण ५ मई २०२५ तः १७ मई २०२५ पर्यन्तं भवनाथ-जूनागढ़स्थे श्रीमिनिराजशैक्षणिकसङ्कुले आयोजितः प्रशिक्षणवर्गः सोत्साहं भव्यतया समापितः। अस्य द्वादशदिवसीयवर्गस्य उद्देश्यम् आसीत् - संस्कृतभाषायाः प्रचारप्रसारः, तस्याः सरलशैल्या शिक्षणम्, सांस्कृतिकजागरूकतायाः विस्तारश्च। अस्मिन् प्रशिक्षणवर्गे पश्चिमक्षेत्रेभ्यः विविधेभ्यः प्रान्तेभ्यः षष्ठ्यधिकाः प्रशिक्षणार्थिनः सहभागं कृतवन्तः, यत्र सामाजिकजनाः, व्यवसायिनः, शिक्षकाः, छात्राः च सम्मिलिताः। प्रशिक्षणवर्गे उत्कृष्टं सुलभं च शिक्षणं भवेत् इति हेतोः ६ मई तः १५ मई पर्यन्तं जूनागढ़नगरे जनानां कृते 'संस्कृतसम्भाषणशिबिरम्' अपि आयोजितम्। अस्मिन् शिबिरे नगरेभ्यः पञ्चाशदधिकाः विविधस्तरायाः सामाजिकाः सहभागं कृतवन्तः। एतस्य वर्गस्य अपि समापनसमारोपः समायोजितः। द्वादशदिनात्मकस्य अस्य प्रशिक्षणवर्गस्य समापनसमारोहस्य आरम्भः दीपप्रज्वालनेन स्तोत्रगानेन मनोचरणेन च अभवत्। अस्मिन् प्रसङ्गे प्रमुखातिथिरूपेण उपस्थिताः आसन्- श्रीमिनिराजशैक्षणिकसङ्कुलस्य संस्थापकः दादुभाई कनारावः, संस्कृतभारत्याः अखिलभारतीयसम्पर्कप्रमुखः श्रीशः देवपुजारीवर्यः, गायत्रीशक्तिपीठस्य न्यासी नागभाई वालावर्यः, श्री के. जी. चौहान- कन्याविद्यालयस्य न्यासी आलाभाई ओडेरावर्यः, महानगरपालिकायाः स्थायीसमितेः अध्यक्ष पल्लवीबेन ठाकुरवर्या, संस्कृतभारतीयन्यासस्य न्यासी अध्यक्ष विठ्ठलभाई वागडियावर्यः, वल्लभभाई

सिदपरावर्यः, पङ्कजभाई पाञ्चाणीवर्यः, पश्चिमक्षेत्रस्य सङ्घटनमन्त्री विठ्ठलभाई भट्टवर्यः, प्रान्त-सहमन्त्री प्रणवराज्यगुरुः, राष्ट्रीय-स्वयंसेवक-सङ्घस्य जूनागढ़विभागस्य सहकार्यवाहः जीतेशभाई पनारावर्यश्च। अस्मिन् समापनसमारोहे मुख्यवक्ता श्रीशः देवपुजारीवर्यः स्वस्य भाषणे संस्कृतभाषायाः महत्त्वं प्रकाशयन् उक्तवान्- “संस्कृतं केवलं भाषा नास्ति, अपि तु भारतीयसंस्कृतेः ज्ञानभाण्डारः अस्ति। संस्कृतभारत्याः एषः प्रशिक्षणवर्गः युनां मध्ये संस्कृतभाषां प्रति रुचिं जागरयितुं महत्त्वपूर्णं साधनं भवितुम् अर्हति।” जूनागढ़महानगरपालिकायाः स्थायीसमितेः अध्यक्ष पल्लवीबेन ठाकुरवर्या अपि संस्कृतभाषया स्वीयभाषणाभिव्यक्तिं कर्तुम् असमर्था इति स्वीयासामर्थ्यविषयकं दुःखं प्रकटय्य संस्कृतभारत्याः आगामिनि सम्भाषणशिबिरे भागं गृहीत्वा संस्कृतं पठितुं उत्साहं प्रकटितवती।

अस्मिन् शिबिरे प्रशिक्षणार्थिनां कृते व्याकरणं, सम्भाषणकौशलम्, साहित्यज्ञानं च प्रदत्तम्। विशेषरूपेण शिबिरकाले आयोजिता विविधस्पर्धाः यथा- श्लोकगानं, गीतगानं, नाट्यप्रस्तुतयः च प्रशिक्षणार्थिनां प्रतिभां प्रकटितवत्यः। समापनसमारोहे संस्कृतभारती-सौराष्ट्रप्रान्तस्य प्रान्तसहमन्त्री प्रणवराज्यगुरुः शिबिरवृत्तं प्रस्तुतवान्। सः उक्तवान्- “अनेन शिबिरेण केवलं भाषाज्ञानं न दत्तम्, अपि तु भारतीयसंस्कृतेः मूल्यज्ञानं जीवनोपयोगिनी प्रेरणा च दत्तम्।” तेन श्रीमिनिराजशैक्षणिकसङ्कुलस्य सहयोगस्य, स्थानीयकार्यकर्तृणां च प्रयासानां प्रशंसा कृता। समाप्तोहस्यान्ते धन्यवादज्ञापनं संस्कृतभारती-सौराष्ट्रप्रान्तस्य प्रान्तप्रचारप्रमुखः डॉ. किशोरशेलडियामहोदयेन कृतम्। सुरेन्द्रनगरात् आगतः प्रशिक्षणार्थी संजयभाई उमराणिया स्वानुभवे उक्तवान्- “अस्मिन् शिबिरे संस्कृतभाषायां कथं सम्भाषणं करणीयम् इति मया ज्ञातं तथा च अनेन मम आत्मविश्वासः जागरितः। अहम् इतः गत्वा मम नगरे संस्कृतस्य प्रचारं करिष्यामि।” अस्मिन् समारोहे स्थानीयगणमान्यजनाः, शिक्षाविदः, नगरनिवासिनः, संस्कृतभारत्याः कार्यकर्तारश्च उपस्थिताः आसन्। श्रीमिनिराज-शैक्षणिकसङ्कुल-भवनाथपरिसरस्य शान्ते आध्यात्मिके च वातावरणे अयः कार्यक्रमः स्मरणीयः जातः। संस्कृतभारत्याः एषः प्रयासः पुनः प्रमाणितवान् यत् संस्कृतं न केवलं भाषा अस्ति, अपि तु आधुनिकभारतीयसंस्कृतेः पुनरुत्थाने महत्त्वपूर्णं योगदानं कर्तुं शक्नोति। एतस्य कार्यक्रमस्य सफलतायै मुख्यव्यवस्थापकः डॉ. मौलिकभाई केलेया, जूनागढ़नगरे स्थिताः अन्ये व्यवस्थापकाः च महान्तं प्रयासं कृतवन्तः।

श्रीरघुनाथकीर्तिपरिसरे दशदिवसीयस्य संकायविकास-कार्यक्रमस्य समापनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:। केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य श्रीरघुनाथकीर्तिपरिसरे दशदिवसीयस्य संकायविकासकार्यक्रमस्य समापनम् अभवत्। समापनसमारोहस्य मुख्यातिथिः श्रीनगरगढ़वालस्य राष्ट्रियप्रौद्योगिकीसंस्थानस्य रजिस्ट्रारः डॉ. हरिमोहन आजादः तथा च विशेषातिथिः दिल्लीविश्वविद्यालयस्य सेण्ट् स्टीफन् महाविद्यालयस्य संस्कृतविभागप्रमुखः प्रो.पंकजमिश्रः आसीत्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता परिसरस्य निदेशकेन प्रो.पी.वी.बी.सुब्रह्मण्यम् इत्यनेन कृता। संयोजकत्वेन डॉ. सच्चिदानन्दसेनेहना प्रतिवेदनं प्रस्तुतम्। अस्मिन् दशदिवसीयकार्यक्रमे ८० व्याख्यानानि अभवन्।

"लौकिकन्यायकोशः"

"अपसारिताग्निभूतलन्यायः"

भूतले वर्तमानम् अग्निम् अन्यत्र स्थापयामः चेत् पूर्वस्थले कञ्चित् कालं यावत् उष्णता भवत्येव। तथैव कोऽपि मनुष्यः स्वस्थानात् अन्यत् स्थानं प्रति नीतः तथापि तस्य गुणानां कश्चन प्रभावः पूर्वस्थाने भवत्येव।

शिमला-कुल्लू-कांगड़ा-जनपदानां क्षेत्रीय-विकास-योजना निर्मिता भविष्यति - राजेशः धर्माणी

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। हिमाचलप्रदेशस्य, शिमला, कुल्लू, कांगड़ा इति त्रयाणां मण्डलानां कृते क्षेत्रीयविकासयोजना निर्मिता भविष्यति। यत्र बजटं प्राप्य सम्पूर्णस्य राज्यस्य विकासयोजना अपि क्रियते। सोमवासरे सचिवालये पत्रकारसम्मेलने नगरग्रामनियोजनमन्त्री राजेशः धर्माणी एतां सूचनां दत्तवान्। सः अवदत् यत् टीसीपी-मान्यतानुसारं निर्माणं कृत्वा भूकम्पः, भूस्खलनं, अग्निः च इत्यादीनां आपदानां कारणेन हानिः न्यूनीकर्तुं शक्यते। धर्माणी इत्यनेन उक्तं यत् राजधानी शिमला-समीपस्थस्य तारादेवीजी-क्षेत्रस्य विकासयोजना कृता अस्ति येन न केवलं पर्वतस्य हरितत्वं निर्वाह्यते अपितु तत् अधिकं वर्धते, अत्र केंद्रीकृतस्य वनस्य निर्माणं न कर्तव्यम्। प्रकृतेः आनन्दं प्राप्तुं पर्यटकाः अपि अत्र आगच्छन्ति। अस्य

कृते सर्वकारेण मन्त्रिमण्डलसभायां निर्णयः कृतः यत् अत्र किमपि नूतनं निर्माणं न करणीयम् इति। परन्तु गृहेण सह पुरातनगृहाणां पुनर्स्थापनं लघुनिर्माणं च अनुमतं भविष्यति। धर्माणी उक्तवान् यत् मनाल्यां क्षमताः परं निर्माणं कृतम् अस्ति यस्मात् कारणात् अत्र यातायातस्य सम्पर्दस्य समस्या वर्तते। नगर-ग्राम-नियोजनस्य नियमानाम् आधारेण नगर-ग्राम-विकासे स्थानीयजनानाम् पर्यटकाणां च सुविधायः पूर्णतया सावधानता भविष्यति। टीसीपी नियमानुसारं जलनिष्कासनस्य सम्यक् प्रबन्धनेन अत्यधिकवृष्टौ हानिः परिहर्तुं शक्यते। यदि आवासीयव्यापारिकक्षेत्रेषु नियमानुसारं मार्गाणां निर्माणं भवति तर्हि आपदि अग्निशामकवाहनानि, रोगीवाहनानि (एम्बुलेन्स) च न्यूनसमये एव घटनास्थानं प्राप्तुं शक्नुवन्ति।

१० प्रतिशताधिकं

व्यतिक्रमः क्षन्तुं न शक्यते

ये मानचित्रात् बहिः १० प्रतिशतं यावत् निर्माणं कुर्वन्ति तेषां मानचित्रं पारयितुं प्रावधानं कृतम् अस्ति। ये अस्मात् अधिकं निर्मान्ति तेषां किमपि उपशमं दातुं न शक्यते। नगरदेशनियोजनमन्त्री राजेशधर्माणी उक्तवान् यत् यदि स्वेच्छिकं निर्माणं स्वीक्रियते तर्हि नियमानुसारं निर्माणं कुर्वन्तः वञ्चिताः इति अनुभविष्यन्ति। नियमानाम् अनुसरणं कुर्वतां भावानां न क्षतिं न प्राप्नुयुः इति अपि सर्वकारस्य दायित्वम् अस्ति। शिमलानगरे यानस्थगार्थं आधारतलम् उद्घाटयितुं अनुमतिः दत्ता अस्ति किन्तु सम्पूर्णे राज्ये एतादृशी अनुमतिः दातुं सम्यक् नास्ति इति धर्माणी अवदत्।